

دانشگاه علوم پزشکی سبزوار

دانشکده پرستاری و مامایی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد پرستاری

گرایش پرستاری مراقبت های ویژه

عنوان :

مقایسه تاثیر محلول کلرهگزیدین و مسواک در پیشگیری از ضایعات دهان بیماران بستری در بخش آی

سی یو بیمارستان امداد شهید دکتر بهشتی سبزوار

اساتید راهنما

زهره استاجی

مجتبی راد

استاد مشاور

دکتر محمد حسن رخشانی

نگارش

محمد علی نژادمقدم

تاریخ دفاع

اردیبهشت ماه ۱۳۹۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

صفحه شناسه پایان نامه

عنوان: مقایسه تاثیر محلول کلرهگزیدین و مسواک در پیشگیری از ضایعات دهان بیماران بستری در بخش آی سی یو بیمارستان امداد شهید دکتر بهشتی سبزوار
اساتید راهنما: زهرا استاجی، مجتبی راد
استاد مشاور: دکتر محمد حسن رخشانی
تاریخ دفاع: ۱۳۹۳/۲/۱
نمره پایان نامه: ۱۹/۸۵
کد اخلاق: medsab.Rec.۹۲.۳
شماره ثبت در مرکز ثبت کارآزمایی بالینی (برای مطالعات کارآزمایی بالینی): IRCT۲۰۱۴۰۱۲۲۱۶۳۰۹N۱
کد ثبت پایان نامه:
حق استفاده از مفاد پایان نامه برای دانشگاه علوم پزشکی سبزوار محفوظ است و استفاده از مطالب متن، جدول ها، نمودارها و شکل ها بدون ذکر منبع ممنوع می باشد.

صورت جلسه هیئت داوران از خانم دولت واسکن

تقدیم به:

پدر بزرگوارم

که همواره راهنمایی‌های ایشان روشنی بخش مسیر زندگی‌ام بوده است

و مادر عزیزم

که وجودش همواره مرهم بخش زخمها و سوزشهای زمانه بوده است

و برادران و خواهر عزیزم

که حمایت‌های بی‌دریغشان همواره شامل حال اینجانب بوده

است

تشکر و قدردانی

سپاس خدای را که سخنوران، در ستودن او بمانند و شمارندگان، شمردن نعمت های او ندانند و کوشندگان، حق او را گزاردن نتوانند. و سلام و دورد بر محمد و خاندان پاک او، طاهران معصوم، هم آنان که وجودمان وامدار وجودشان است؛ و نفرین پیوسته بر دشمنان ایشان تا روز رستاخیز...

بدون شک جایگاه و منزلت معلم، اجل از آن است که در مقام قدردانی از زحمات بی شائبه ی او، با زبان قاصر و دست ناتوان، چیزی بنگاریم.

اما از آنجایی که تجلیل از معلم، سپاس از انسانی است که هدف و غایت آفرینش را تامین می کند و سلامت امانت هایی را که به دستش سپرده اند، تضمین؛ بر حسب وظیفه و از باب " من لم یشکر المنعم من المخلوقین لم یشکر الله عز و جلّ ":ازپدر و مادر عزیزم...این دو معلم بزرگوارم... که همواره بر کوتاهی و درشتی من، قلم عفو کشیده و کریمانه از کنار غفلت هایم گذشته اند و در تمام عرصه های زندگی یار و یابری بی چشم داشت برای من بوده اند؛از اساتید با کمالات و شایسته؛ سرکار خانم استاجی و جناب آقای راد که در کمال سعه صدر، با حسن خلق و فروتنی، از هیچ کمکی در این عرصه بر من دریغ ننمودند و زحمت راهنمایی این رساله را بر عهده گرفتند؛ از استاد صبور و با تقوا، جناب آقای دکتر رخشانی، که زحمت مشاوره این رساله را در حالی متقبل شدند که بدون مساعدت ایشان، این پروژه به نتیجه مطلوب نمی رسید؛و از استاتید فرزانه و دلسوز؛ جناب آقای دکتر مصطفی راد، جناب آقای حمیدرضا بهنام و جناب آقای گل افروز که زحمت داوری این رساله را متقبل شدند؛ کمال تشکر و قدردانی را دارم.

باشد که این خردترین بخشی از زحمات آنان را سپاس گوید.

فرم اصالت پایان نامه بعد از دفاع

گذاشته شود

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

چکیده فارسی..... ۷

فصل اول: معرفی پژوهش

بیان مساله..... ۹

اهداف پژوهش..... ۱۴

سوال های پژوهش..... ۱۵

پیش فرض های پژوهش ۱۶

تعریف واژه ها و متغیرهای پژوهش..... ۱۶

فصل دوم: دانستنی های پژوهش

چارچوب پنداشتی ۲۱

مروری بر مطالعات ۴۵

نتیجه گیری نهایی از مرور متون..... ۵۴

فصل سوم: روش انجام پژوهش

روش پژوهش ۵۶

جامعه پژوهش..... ۵۶

محیط پژوهش..... ۵۶

مشخصات واحدهای پژوهش ۵۷

معیارهای ورود به پژوهش..... ۵۷

۵۸.....	معیارهای خروج از مطالعه
۶۱.....	حجم نمونه و روش محاسبه آن
۶۱.....	روش نمونه‌گیری
۶۲.....	ابزار گردآوری داده‌ها
۶۶.....	روش تعیین روایی و پایایی ابزارها
۶۷.....	روش گردآوری داده‌ها
۶۹.....	روش تجزیه و تحلیل داده‌ها
۷۰.....	محدودیت‌های پژوهش
۷۱.....	ملاحظات اخلاقی

فصل چهارم: یافته‌های پژوهش

۷۳.....	مقدمه:
۷۳.....	یافته‌های توصیفی
۷۹.....	یافته‌های استنباطی

فصل پنجم: بحث و نتیجه‌گیری

۹۳.....	مقدمه
۹۳.....	بحث و تفسیر یافته‌های پژوهش
۱۰۲.....	نتیجه‌گیری
۱۰۲.....	کاربرد نتایج در پرستاری
۱۰۳.....	پیشنهادها برای پژوهش‌های بعدی
۱۰۵.....	منابع مورد استفاده

پیوست‌ها

- پیوست شماره ۱: فرم انتخاب واحدهای پژوهش..... ۱۱۶
- پیوست شماره ۲: فرم مشخصات دموگرافیک..... ۱۱۹
- پیوست شماره ۳: ابزار بواس..... ۱۲۰
- پیوست شماره ۴: نمره مخاطی پلاکی..... ۱۲۱
- پیوست شماره ۵: چک لیست ثبت نمرات دهان..... ۱۲۲
- پیوست شماره ۶: چاپ مقاله برگرفته از پایان نامه..... ۱۲۳
- پیوست شماره ۷: ثبت به عنوان کارآزمایی بالینی..... ۱۲۴
- پیوست شماره ۸: کدهای ۲۶ گانه اخلاقی..... ۱۲۵

فهرست جداول

عنوان

صفحه

جدول ۱-۳ جدول متغیرها..... ۶۰

جدول‌های مربوط به مشخصات واحدهای پژوهش

جدول ۱-۴: بررسی نرمال بودن توزیع متغیرسن بر اساس آزمون کولموگروف اسمیرنوف ۷۴

جدول شماره ۲-۴: مقایسه میانگین سن بیماران در دو گروه کلر هگزیدین و مسواک..... ۷۵

جدول شماره ۳-۴: توزیع فراوانی بیماران بر حسب جنس در دو گروه کلر هگزیدین و مسواک..... ۷۶

جدول شماره ۴-۴: توزیع فراوانی بیماران بر حسب داروهای مصرفی در دو گروه کلر هگزیدین و مسواک..... ۷۷

جداول مربوط به اهداف اصلی پژوهش

جدول شماره ۵-۴: درصد ضایعات دهان بیماران گروه کلر هگزیدین و مسواک در روز اول بستری تا ۴ روز..... ۷۹

جدول شماره ۶-۴: مقایسه مسواک و محلول کلر هگزیدین در پیشگیری از ضایعات دهان بر اساس نتایج آنالیز

رگرسیون لجستیک چندسطحی داده‌های همبسته..... ۸۱

جداول مربوط به یافته‌های جانبی پژوهش

جدول شماره ۷-۴: مقایسه مسواک و محلول کلر هگزیدین در پیشگیری از ضایعات در قسمت لب بر اساس

نتایج آنالیز رگرسیون لجستیک چندسطحی داده‌های همبسته..... ۸۳

جدول شماره ۸-۴: مقایسه مسواک و محلول کلر هگزیدین در پیشگیری از ضایعات در قسمت لثه‌ها و مخاط

دهان بر اساس نتایج آنالیز رگرسیون لجستیک چند سطحی داده‌های همبسته..... ۸۴

جدول شماره ۹-۴: مقایسه مسواک و محلول کلر هگزیدین در پیشگیری از ضایعات در قسمت زبان بر اساس

نتایج آنالیز رگرسیون لجستیک چندسطحی داده‌های همبسته..... ۸۵

جدول شماره ۴-۱۰: مقایسه مسواک و محلول کلرهگزیدین در پیشگیری از ضایعات در قسمت دندان بر اساس نتایج آنالیز رگرسیون لجستیک چند سطحی داده‌های همبسته..... ۸۶

جدول شماره ۴-۱۱: مقایسه مسواک و محلول کلرهگزیدین در پیشگیری از ضایعات در قسمت بزاق بر اساس نتایج آنالیز رگرسیون لجستیک چند سطحی داده‌های همبسته..... ۸۷

جدول شماره ۴-۱۲: مقایسه مسواک و محلول کلرهگزیدین در پیشگیری از ضایعات در قسمت موکوس بر اساس نتایج آنالیز رگرسیون لجستیک چند سطحی داده‌های همبسته..... ۸۹

جدول شماره ۴-۱۳: مقایسه مسواک و محلول کلرهگزیدین در پیشگیری از ضایعات در قسمت پلاک بر اساس نتایج آنالیز رگرسیون لجستیک چند سطحی داده‌های همبسته..... ۹۰

فهرست نمودارها

عنوان

صفحه

نمودار شماره ۱-۴: مقایسه مسواک و محلول کلرهگزیدین در پیشگیری از ضایعات دهان بر اساس نتایج آنالیز

رگرسیون لجستیک چند سطحی داده‌های همبسته..... ۸۱

نمودار شماره ۲-۴: مقایسه مسواک و محلول کلرهگزیدین در پیشگیری از ضایعات در قسمت لب بر اساس

نتایج آنالیز رگرسیون لجستیک چند سطحی داده‌های همبسته..... ۸۳

نمودار شماره ۳-۴: مقایسه مسواک و محلول کلرهگزیدین در پیشگیری از ضایعات در قسمت لثه ها و مخاط

دهان بر اساس نتایج آنالیز رگرسیون لجستیک چند سطحی داده‌های همبسته..... ۸۴

نمودار شماره ۴-۴: مقایسه مسواک و محلول کلرهگزیدین در پیشگیری از ضایعات در قسمت زبان بر اساس

نتایج آنالیز رگرسیون لجستیک چند سطحی داده‌های همبسته..... ۸۵

نمودار شماره ۵-۴: مقایسه مسواک و محلول کلرهگزیدین در پیشگیری از ضایعات در قسمت دندان بر اساس

نتایج آنالیز رگرسیون لجستیک چند سطحی داده‌های همبسته..... ۸۶

نمودار شماره ۶-۴: مقایسه مسواک و محلول کلرهگزیدین در پیشگیری از ضایعات در قسمت بزاق بر اساس

نتایج آنالیز رگرسیون لجستیک چند سطحی داده‌های همبسته..... ۸۸

نمودار شماره ۷-۴: مقایسه مسواک و محلول کلرهگزیدین در پیشگیری از ضایعات در قسمت موکوس بر

اساس نتایج آنالیز رگرسیون لجستیک چند سطحی داده‌های همبسته..... ۸۹

نمودار شماره ۸-۴: مقایسه مسواک و محلول کلرهگزیدین در پیشگیری از ضایعات در قسمت پلاک بر اساس

نتایج آنالیز رگرسیون لجستیک چند سطحی داده‌های همبسته..... ۹۱

چکیده

مقایسه تاثیر محلول کلرهگزیدین و مسواک در پیشگیری از ضایعات دهان بیماران بستری در بخش آی سی یو بیمارستان امداد شهید دکتر بهشتی سبزوار

زهره استاجی، مجتبی راد، محمد حسن رخشانی، محمد علی نژاد مقدم

مقدمه: یکی از مهم‌ترین اقدامات پرستاری در بخش مراقبت ویژه حفظ و تامین بهداشت دهان بیماران دارای لوله تراشه است. پاکسازی دهان، می‌تواند با کاهش میزان پلاک‌های دندانی، بیماریهای لثه و بروز پنومونی ناشی از تهویه مکانیکی همراه باشد. هدف از این مطالعه مقایسه تاثیر محلول کلرهگزیدین و مسواک در پیشگیری از ضایعات دهان بیماران بستری در بخش مراقبت ویژه بیمارستان امداد شهید دکتر بهشتی سبزوار می باشد.

مواد و روش ها: این مطالعه یک کارآزمایی بالینی تصادفی شده است. جامعه پژوهش در این مطالعه، بیماران بستری شده با لوله تراشه از زمان بدو ورود به بخش مراقبت ویژه بیمارستان امداد شهید دکتر بهشتی سبزوار، در سال ۱۳۹۲ می باشند. در پژوهش حاضر ۳۰ بیمار به روش مبتنی بر هدف انتخاب و با استفاده از روش بلوک‌های جایگشتی جهت مراقبت دهان به دو گروه مسواک و کلرهگزیدین تقسیم شدند. در هر گروه ۱۵ نفر قرار گرفته و برای جمع آوری داده‌ها از چک لیست اطلاعات دموگرافیک و چک لیست سلامت دهان، ابزار بررسی دهان بواس اصلاح شده^۱ و MPS استفاده گردید. اطلاعات با استفاده از نرم افزار R نسخه ۳،۰،۲ و آزمون های آماری مجذور کای، فیشر، آزمون تی و رگرسیون لجستیک چندسطحی داده‌های هم بسته در سطح اطمینان ۹۵٪ تجزیه و تحلیل شد.

یافته ها: بیماران گروه مسواک و کلرهگزیدین از نظر ویژگی های سن، جنس و داروهای مصرفی همگن می باشند ($p > 0.05$). نتایج نشان می دهد که مسواک و کلرهگزیدین در پیشگیری از ضایعات دهان موثرند اما در مواردی که از مسواک استفاده شده، روند بهبود وضعیت بهداشت دهان بیمار بهتر بوده است ($OR = 1.52$ ، $p = 0.0046$).

بحث و نتیجه گیری: نتایج مشخص کرد استفاده از مسواک و خمیر دندان اثر قابل توجهی در کاهش ضایعات دهان در مقایسه با کلرهگزیدین دارد.

کلید واژه ها: مراقبت ویژه، کلرهگزیدین، مسواک، ضایعات دهان

^۱ -BOAS(Beck Oral Assessment Scale (BOAS)